

Baina zer gertatzen zaio Frantziako alderdi komunistari?

Ba da jadanik* lau hilabete, AK burrukan ari dela AS-ren kontra. Eta jo eta ke ari izan da, Mitterrand jaunak bere prentsa konferentzia ospatu arte bederen.* Harez gero, ixilduko delako susmoa (edo nahia) ba dago.

Polemika mingarri honen une bat hartuko dut nik orain gogotan (Marchais jaunak, eritegitik* atera berri, egin duen esetsia* beste noizbaiterako utziz). Paul Laurent, alderdi komunistako batzorde* nagusiko burkidearen* hitzak erabiliko ditut ardatz bezala.

Irakurle jarraikiak* ba daki nonbait, hilabete honen haseran (otsailean) alderdi sozialistak bilkura bat ospatu zuela Pauen. (Bilkura hau* betiere arretaz* aztertzeakoak dira, iraganaren azterketa kritikoa, etorkizunerako politik modua, eta barneko joera desberdinak ezagutzeko abagadune* ezin hobekak dira eta.)

Paueko AS-ren bilkura horretan, AK-ko Paul Laurent ere izan zen. Begirale bezala egon ere.

Georges Marchais
Alderdi komunistaren idazkari nagusia

Bilkuratik, emandako eritzien arabera* neurtzen badugu behintzat, ez zuen deus* onik atera Paul Laurent jaun horrek. Egin dituen salakuntzak mingarriak dira AS-rentzat, intentzioari buruz duda izpi handirik uzten ez duten horietakoak. Bilkuran ez omen da eboluzio positiborik. Esan nahi baita (eta esan ere egin du), AS eskuinera lerratzen* dela. Hauxe da, hain zuzen, azken hilabete hauetan, modu batera eta bestera, disimuluz edo disimulurik batere gabe, alderdi komunistak sozialistei aurpegira botatzen diena. (Aurpegira hautsa botatzea iruditzen zait niri, itsuturik bereganatzeko asmoz. Baina AS ez da tranpan erori.*)

Baieztapen salatari hori egiteko bi arrazoin ekarri ditu frogatzat* Paul Laurentek. Bata, CERES zuzendaritzatik baztertu nahi dutela (CERES talde hau AS-ren ezker da, eta AK-rekin ekintza bateratu zenbait eskatzen duena). Bestea, Mitterrandek ez diola aspaldi honetan Giscardi garrakzi esetsi. Laurentek esan duenez, IV. Errepublikako René Coty-ren parean edo jarriko bide* luke Mitterrandek Giscard.

Azkenik, AS-ren tentazioa klase kolaborazioa dela salatu du. Erreformista da AS, haren gardiz.*

Salakuntza gogor hauen arrazoinak AS-n ikusten ditu Paul Laurent jaunak. Nik, beste ohargile askorekin, AK-n bertan ikusiko nituzke. Esplika nadin. Konstatazio oso simple batetatik hasiko naiz. Alderdi sozialista lehengo bera da, hots,* Programa Bateratua sinatu* duena. Hari jarraitu nahi dio. Eta, gero, ba dira esplikatzaile izan daitezkeen gainerako arrazoinak ere. Batzu* aipatzea aski* izanen dugu.

Diotenez, AK haserre dago, partidu bezala alderdi sozialistak gaina hartu diolako. Izan ere, entzun dudanez, frantsesen botu intentzioetatik 34 % sozialistengana joango lirakeke, eta 18 % komunistengana. Frantziako partidurik nagusiena alderdi sozialista dela aitortzera eta onartzera ohitu beharra dadukate komunistek. Horrek denbora eskatzen du. Paul Laurenti ere ea AK ezkerreko alderdirik handiena zenentz galdetu diotenean, «hoberena bai behintzat» erantzun du, horixe soilik.

Diotenez, AK-ren jokabide gogor berri honen zergatikoa alderditik eta Frantziatik kanpo legoke. Ate zabalduen eta leiho irekien jarrera* aldatu egin da. Moskun bezala Mendebaldean* ere AK gehienek taktika aldatu egin omen dute. Konturatu baitira, zabalduz zabalduz bigundu eta urtu egiten zirela. Atea zabaldurik, jendea sartu ez baina atera egiten zela. Dena den, ateka* gorri batetan aurkitzen dira, bai, agintera joan nahi badute. Bietatik bat: edo beste alderdiekin plataforma bat eginez erreformismoan erortzen dira, edo dotrina eta teoria arretaz zainduz, gerora ere oposizioan gelditzen dira, garai hoberen zain. (Joan ALTZIBAR.)

Mitterrand, denen eta denaren gainetik

Ostegunaren* (otsailaren 13aren) zain zegoen ezker jendea Frantzian. Prentsa konferentzia bat egin behar zuten Mitterrandek, sozialisten buruzagiak.

Jendearen zainegote hau komunistak eta sozialisten artean dagoen burruka girotik dator, eta, zehatzago, Marchais jaunak Mitterrandengatik beragatik esan zutenetik.

Mitterrandek, bestalde, polemista oso ezaguna eta bizia eta beldurgarria da. Baina politikari hobea.

Zer egin du? Marchais atakatu beharrean, Giscard lehendakaria atakatu du, honen politika ekonomikoa atakatu du, bere etsai politikoa non dagoen garbi utzi, eta ez dela bera kapitalismoaren kudeatzaile* izango adieraziz. Oposizioko gobernu bailitzen* eraiki da oraingoan alderdi sozialista. Hain zuzen, rugbyaren eta futbolearen egin ohi den bezalaxe, Gobernuako ministro bakoitzari alderdi sozialistak bere gizon zaintzaile eta kontrolatzaile bat jarri dio aurrean.

Kazetariak, hala ere, Gobernuari buruz esan zezakeena baino maiteago zuten alderdi komunistaren gain esango zuena. Bereziki Marchais jaunaren kontra ea zer esaten zuten. Honek azpikolpe bat eman baitzion, klinikatik atera bezain laster. Pertsonalki atakatu zuten Mitterrand, «sür de lui et dominateur» (bere buruaz segur eta besteren dominatzaile) dela esanez. Frantsesarentzat, esakuntza hau beste zerbaiten oihartzuna* da. De Gaulle-k Israeli buruz esandakoa da. Eta garai hartan irain* bezala joan izan zen. Intentzio horrekin, eta zirikatzearen ere, egina da hori orain ere, textuinguruak ez baitu hor inolako zailantzarantz lekurik uzten.

Zer egingo du, bada, Mitterrandek?

Alderdi komunistaren arduradunei jazarpen* pertsonalik egingo ez diela esanez hasten da. Eta, segidan, Marchais jaunak berari buruz egin duen erretratuan, ez duela berak bere burua han ikusten ez ezagutzen aitortzen du.

Hala ere, bereak esan gabe ez da geldituko. Gauzak garbi utzi nahi ditu. Ez da zilegi* —esan du— Programa Bateratua izenpetu duten hiru partiduetatik bat beste biak epaitzeko etengabeko tribunala bilaka dadin. Areago,* kontradikzio bat ikusten du Mitterrandek, komunistek alderdi sozialistari egiten dioten salakuntza doblean: batetik, alderdi sozialista eskuinarekin geroz eta adiskideago dagoela; eta bestetik, alderdi komunistari bezeroak* eta botuak lapurtzen dizkiola. Zertan gara? esaten die Mitterrandek. Kontradikzio moduko hori egon ba dagoela uste dut. Baina ez da hori inportanteena. Garrantzikoena ez baita zer dioten, zergatik dioten baizik.

Mitterranden jokaldi hau nola epaitu dute komentaristek?

René Andrieu jaunak «L'Humanité» egunkari komunistan zera idatzi du, Marchais jaunari ez diola deuseztan* ere Mitterrandek erantzun. Baina, Giscard atakatu duenez, ba daitekeela eboluzio gisako* zerbaiten hastapenean* egotea.

Gainerako ohargile gehienek, eskuindarrak aparte, aho batez aitortzen dute, Mitterrandek ez duela oliorik sutara bota nahi izan, hain zuzen etorkizuna prestatu edo salbatu gura duelako. Segurtasunez, baretasunez agertu da Mitterrand. Alderdi sozialistaren Idazkari* bezala ezezik,* ezker antolatutako osaren BILU bezala ere agertu nahi du.

François Mitterrand
Alderdi sozialistaren idazkari nagusia

Bere «image de marque» hori arretaz* jagoten* du. Beraz, altura hartzen du, burruka eta tiki-miki guztien gainetik gelditzen da. Borondate politiko argia da hori. Taktika abila. (Joan Mari TORREALDAY.)

Eritrea: askatasunerako burruka

Haile Selassie-ren enperadoregoa hiltzer* dago. Negus ahalguztidunaren boterepeko nazioek beren askatasuna aldarrikatzen* dute. Etiopiako junta militarrek, demokrazi oinharriak ezarri nahi ukan* arren, ez ditu galdu nahi aurreko inperialismoak lortutako etekinak.*

Eritrea, bere hizkuntza, ohitura, historia eta erlijio ezberdinak gorabehera,* iparraldeko «probintzia» huts bat besterik ez da ethiopiar nagusi berrientzat. «Lehen-go lepotik burua» diote haietaz eritrearrek, demokrazien nazioartekotasunaz mesfidatuz.

Baina Osman Saleh Sabbi-k, Eritreako nazional askatasunerako fronteko buruzagiak, Addis Abebako junta militarrek Eritrearen askatasuna onhartzen ez badu, «Itsas Gorriak bere izena izanaz frogatuko* duela» esan du. Eta esan ezezik,* egin ere bai, zeren* eritrear gerrillek, Ghadaffi koronelaren militar laguntzaz, gorriak ikuserazi dizkiote ethiopiar armadari* leku guztietan; honez gero 3.000 pertsona hil dira gerra honetan, eta Asmara, Eritreako hiriburua, 14.000 gerrillerok setiatu dago.

Balantza, orain arte, eritrearren alde dago argiro; eta edozein egunetan monduak beste Estatu nazional bat ezagutuko du, honez gero zenbait Estatu onhartua: **Eritrea.** (Patxi URTIAGA.)

Berri laburrak

- Enpresak berri nahi dabilta Frantzian. Proposamendu batzuek egin berriak dira. Lantegia komunitate bihurtu nahi lukete. Artakidegoraino* iristen* dira. Baina mihi gaiztoek diotenez, agintea ez da hauzitan memento batez ere jarri.

- Peru asaldaturik* ibili da. Liman matxinada* edo. Erre eta honda* ibili dira talde batzuek hiriburuko hauzune zenbaitetan. Erreboltatu batzuek, eta haien babesean lapur zenbait ere bai.

Gobernu militar iraultzaile atudefinituaren ustez, eskuindar indarrak ziren hor mugierazle. Banzer eta Pinochet jaunek gidaturiko Bolivia eta Chileren ondoan, Peru zaldar bat bezala da nonbait.

Egunkari batek CIA famatu hori tartean ibili dela ere idatzi du. Eta Washingtonen Peruko enbaxadan norbaitek esan duenez, «ez da ezinekoa».

- Londreseko alderdi komunistaren bulegoetan mikrofonoak hatzeman dituzte. Noiz ezkutaturik? Berrikuntzan ari zirelarik, ohol tartean aurkitu dituzte. Egin dezagun kontu, 1948.ean egin zela azken dekorazioa. Harez gero funtzionatzen egon ote dira? Eta nork jarriak? Jakin inork ez daki. Baina G. Mathews jaunak, alderdiko ohargileak esan du, britainiar poliziaren maliobra bat datekeela.* CIA ere aipatu du, noski.

- Margaret Thatcher anderea, kontserbatzaileen Pasionaria deitzen dute. Margaret hori kontserbatzaileen buru da orain. Alderdi kontserbatzailea garaile aterako balitz, hurrengo auteskudeaz gero bi andere izanen lirateke Britainia Handiaren gidari: Elizabeth erregina eta Margaret lehen ministrua.

Zer gauza gertatzen diren (barka, gerta litezkeen) Emakumearen Nazioarteko Urte honetan! (Joanes LEKERIKA.)